

TEKI ŹRÓDŁOWE

Obraz stanu wojennego
w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Teki źródłowe

Muzeum Historyczne w Lubinie





Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Prezentujemy Państwu teleksy, jakie wysyłano z Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Legnicy (KW PZPR) do Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (KC PZPR). Opieramy się na zachowanych materiałach zdeponowanych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, Oddział Legnica (AP Legnica). Numeracja wskazuje, iż nie wszystkie teleksy się zachowały. Podczas prac edytorskich ujednoliciliśmy pisownię, w tym znaki interpunkcyjne. Aparat naukowy służy do dalszych prac poznawczych związanych z życiem codziennym w Zagłębiu Miedziowym, a także ma za zadanie ułatwić odbiór dokumentu.



1982, wrzesień 2
Teleks nr 403

AP Legnica, KW PZPR, sygn. 753
maszynopis

Informacja o postawach kleru w okresie 27 sierpnia–2 września br.
w województwie legnickim.

1. Nabożeństwa odbyte 29 sierpnia (niedziela)

W kościołach (z wyjątkiem dekanatu Lubin) odczytano bez komentarzy list pasterski – „Słowo biskupów” z dnia 26.08.br. W parafii Złotoryja poinformowano zebranych, że komunikat metropolity wrocławskiego arcybiskupa Henryka Gulbinowicza zawiera wezwanie do uczestnictwa w nabożeństwach w dniu 1 września odprawianych w intencji rocznicy agresji hitlerowskiej oraz rocznicy powstania „Solidarności”.

W parafii Złotoryja zapowiedziano wcześniej, że nabożeństwo odbędzie się w intencji NSZZ „Solidarność”, natomiast w czasie mszy 29.08.br. poinformowano zebranych, że jest ona w intencji „zawiedzonego związku zawodowego, aby mógł podjąć działalność dla dobra narodu”. W kościele parafialnym w Polkowicach nawiązano do wydarzeń ulicznych we Wrocławiu i stwierdzono, że są one następstwem sprowokowania młodzieży przez siły porządkowe oraz że „czekają nas w sierpniu jeszcze 2 dni mogące przynieść rozstrzygnięcie w wypadku prowokacji władz”.

W ostatnią niedzielę wznoszono modlitwy w intencji:

Legnica – „za Ojczyznę, aby zapanował w niej spokój, aby na ulicach Polski nie pojawiały się więcej samochody pancerne i czołgi, żeby zapanowała w niej miłość i człowiek dla człowieka był bratem”, „za przyszłość naszej Ojczyzny, za internowanych, skazanych, aby wykazali cierpliwość i męstwo”, „za Ojczyznę, aby zapanowała w niej sprawiedliwość i mądrość”.

Złotoryja – „za władze państwowe, aby kierowały się w swoim postępowaniu dobrem narodu”, „za internowanych i więzionych, aby Bóg dał im wytrwałność i szczęśliwy powrót do domów”, „za rodziny dotknięte stanem wojennym”, „za zawieszony NSZZ „Solidarność”, aby po podjęciu działań kierował się dobrem narodu”.

W dniu 29 bm. w parafii w Lubinie przebywał sufragan wrocławski biskup T. Rybak. Dokonał poświęcenia witraży. W kazaniu nie poruszał spraw społeczno-politycznych.

2. Nabożeństwa w dniu 31 sierpnia

W dniach 28–31 sierpnia – zgodnie z poleceniem Wojewody Legnickiego – prezydenci, naczelnicy miast i gmin oraz pracownicy Wydziału ds. Wyznań UW przeprowadzili rozmowy ze wszystkimi administratorami parafii miast i wsi województwa legnickiego.





Celem tych rozmów było wyperswadowanie klerowi zamierzeń zorganizowania nabożeństw w godz. popołudniowych. W wyniku rozmów większość księży zrezygnowała z odprawienia nabożeństw, część jednak (pomimo kilkakrotnych rozmów informujących o niebezpieczeństwie wykorzystania mszy dla celów gry politycznej) nie odstąpiła od pierwotnego zamiaru. O fakcie tym (z wymienieniem miast, gdzie były incydenty) społeczeństwo zostało poinformowane za pośrednictwem materiału WKO dotyczącego sytuacji społeczno-politycznej w woj. legnickim w dniu 31 sierpnia br.

W dniu 31 sierpnia w województwie odbyło się 10 nabożeństw, w Legnicy (5), w Głogowie (2), Polkowicach, Jaworze i Chocianowie. Jedno z nabożeństw w Legnicy zostało „wymuszone” sytuacją, jaka zaistniała w centrum miasta w godzinach popołudniowych – uczestnicy manifestacji przemieścili się pod kościół w centrum miasta żądając mszy. Administrator tej parafii przed nabożeństwem wezwał do zachowania spokoju, gdyż w przeciwnym wypadku nie będzie mogło się odbyć nabożeństwo w intencji Ojczyzny, Wałęsy i wszystkich poszkodowanych. W kazaniu nie nawiązywał do wydarzeń w mieście, wznosił modlitwy za więzionych, internowanych i Wałęsę, aby „jak najprędzej ujrzeli światło wolności” oraz poinformował, że w dniu 1.09 odbędzie się msza za wszystkich pomordowanych w czasie wojny. Demonstranci uczestniczyli również we mszy polowej zorganizowanej na placu przy nowobudowanym kościele na osiedlu „Kopernik” (administrator tej parafii pomimo rozmów nie zrezygnował z odbycia mszy) W czasie tego nabożeństwa wzywano do modlitwy za życie w sprawiedliwości, zgodzie i pokoju. Zwracano się do uczestników o zachowanie godnej postawy Polaka. Wznoszono modły za Ojczyznę, rządzących państwem, ugodę społeczną i za wszystkich ludzi pracy. Na podkreślenie zasługuje fakt, że po nabożeństwie uczestnicy manifestacji wrócili do centrum miasta zakłócając ład i porządek (m. in. obrzucono kamieniami budynek KW).

Podczas pozostałych nabożeństw w 3 kościołach Legnicy wznoszono modlitwy za „prześladowanych i ich rodziny, którzy chcieli prawdziwej odnowy”, za „spokój w Ojczyźnie, za rządzących, za wszystkich synów i córki polskie, uwięzionych, postulaty i porozumienia zgłoszone przez Prymasa na Jasnej Górze”, „Za PRL i ZSRR, aby nie prześladowały swych obywateli, za internowanych, aresztowanych i tych, którzy ucierpieli w dzisiejszych wystąpieniach”. W tych trzech mszach uczestniczyło kolejno ok. 800, 100, 50 osób.

W związku z incydentami w Głogowie Prezydent Miasta podjął jeszcze jedną próbę rozmowy z księdzem w celu odwołania mszy, informując o możliwych skutkach ponownej manifestacji. Ksiądz nie uwzględnił tej prośby. W czasie nabożeństwa wznoszono modły



za papieża, internowanych, aresztowanych, pozbawionych pracy, zniesienie stanu wojennego ugodę społeczną i jedność narodu. Proszono uczestników mszy o rozejście się w spokoju do domów, nie wdawanie się w żadne awantury, które na ulicy wywołują chuligani. Po mszy grupa licząca ok. 350 osób udała się ponownie pod pomnik Dzieci Głogowskich.

W czasie nabożeństw w pozostałych miastach apelowano o zachowanie porządku i spokojne rozejście się do domów i o zaprzestanie manifestacji (Polkowice, Chocianów), stwierdzano: „społeczeństwo powinno mieć nad sobą władzę, którą trzeba szanować” oraz wzywano do spokoju i wzajemnego poszanowania. Wznoszono modły za Ojczyznę, rządzących i internowanych (Jawor).

W miastach tych po mszach – pomimo podejmowanych prób – nie zdołano wywołać incydentów ulicznych.

Przewodniczący WKKP

Eugeniusz Barczyński



Muzeum Historyczne w Lubinie

Seria wydawnicza:
Teki Źródłowe Muzeum Historycznego w Lubinie

Tom IV
Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Wstęp, wybór i opracowanie
Marek Zawadka

Opracowanie graficzne
Jacek Świerad

Skład i łamanie
Ewa Danilewicz

Publikacja w ramach projektu: *40. rocznica stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym 1981–1983*, pod redakcją Marka Zawadki

© Copyright by Muzeum Historyczne w Lubinie
Lubin 2021–2023